

Název: Známí budou známější a věda pokročí

Merton si v článku všímá skutečnosti, že uznání a všeobecné pozornosti se ve vědě dostává spíše vědcům, kteří jsou již z minulosti známí díky své předchozí práci. Tento jev nazývá podle biblického citátu „Matthew effect“¹. Zjednodušeně řečeno: vědecká obec má tendenci oslavovat práci již slavných kolegů, zatímco práce těch méně známých, se uznání odpovídajícího významu objevů nedočká nebo na ně čeká déle. Mathew effect má ještě několik dalších důsledků:

- hlavní kredit za společnou práci více vědců, z nichž jeden je výrazně známější než ostatní, získává v očích veřejnosti právě tanto „vědecká celebrita“.
- naopak práce začínajících vědců je ve spolupráci se slavnějšími kolegy nepřiměřeně podceňována.
- pokud stejný objev učiní nezávisle na sobě známý a méně známý vědec, je většina kreditu za rozvoj vědy v dané oblasti přisuzována opět známějšímu vědci.
- Známější autoři jsou čtenější mezi kolegy – více než téma hraje roli autorství

Samotní vědci si jsou působení Mathew effectu vědomi, někdy se dokonce vědecké kapacity rozhodnou nepřiznat spoluautorství práce, aby nebyl nepřiměřeně podhodnocen přínos jejich méně slavných nebo začínajících kolegů. I toto gentlemanské rozhodnutí, ale může mít nepříznivé důsledky – tentokrát však pro vědu jako takovou:

Pokud známý vědec přenechá autorství méně známým kolegům, hrozí, že jejich společná práce zapadne a nebude jí věnována patřičná pozornost. Pokud se však známý vědec přihlásí, byť jako spoluautor, budou jeho vedle známého jména kolegové znevýhodněni.

Mathew effect tedy přináší znevýhodnění mladým, začínajícím nebo z jiného důvodu méně známým vědcům, z pohledu rozvoje vědy ale jeho působení může zvyšovat šance na to, že nebudou přehlédnuty některé významné objevy.

¹ Do češtiny bychom tedy tento výraz mohli přeložit jako „efekt svatého Matouše“.